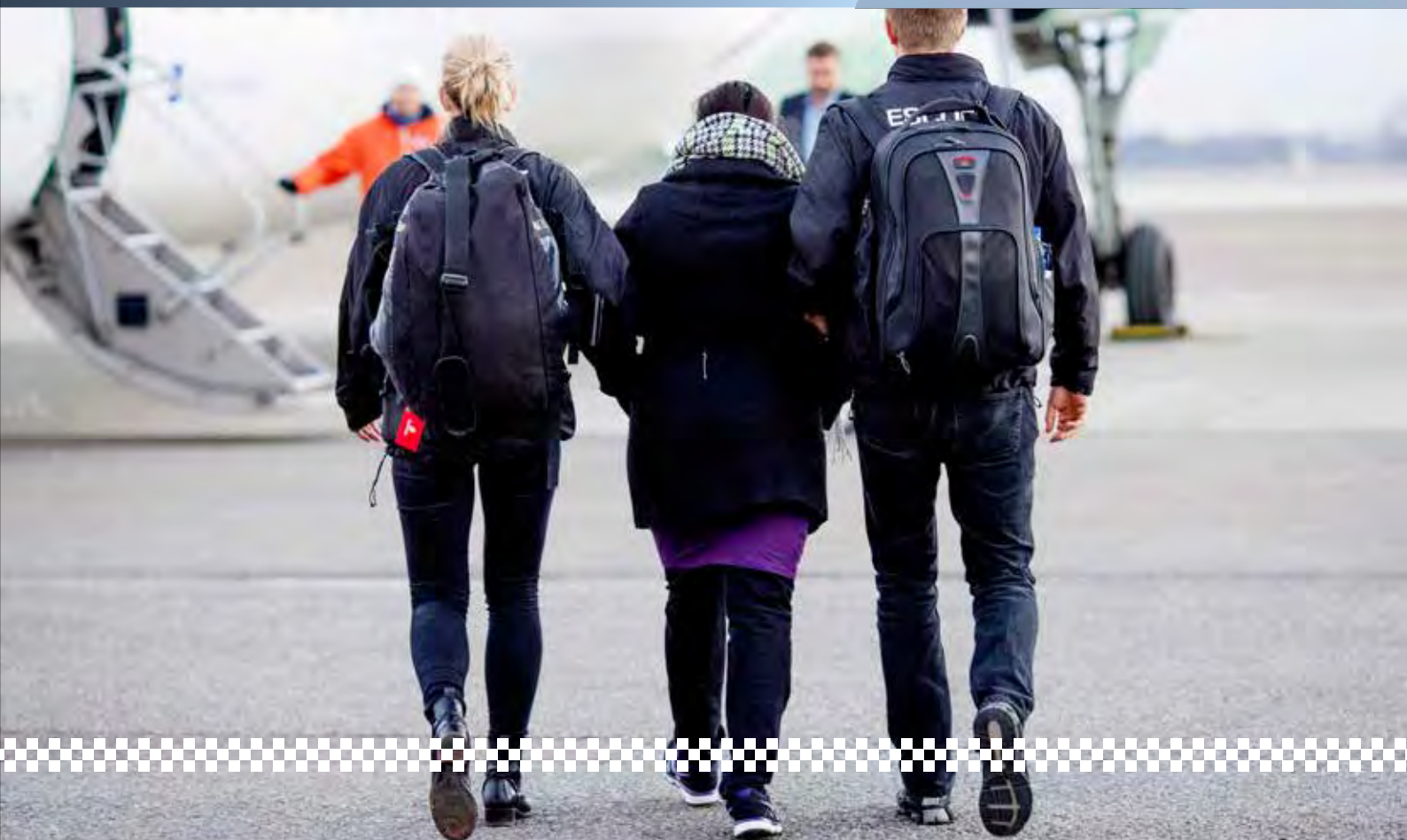

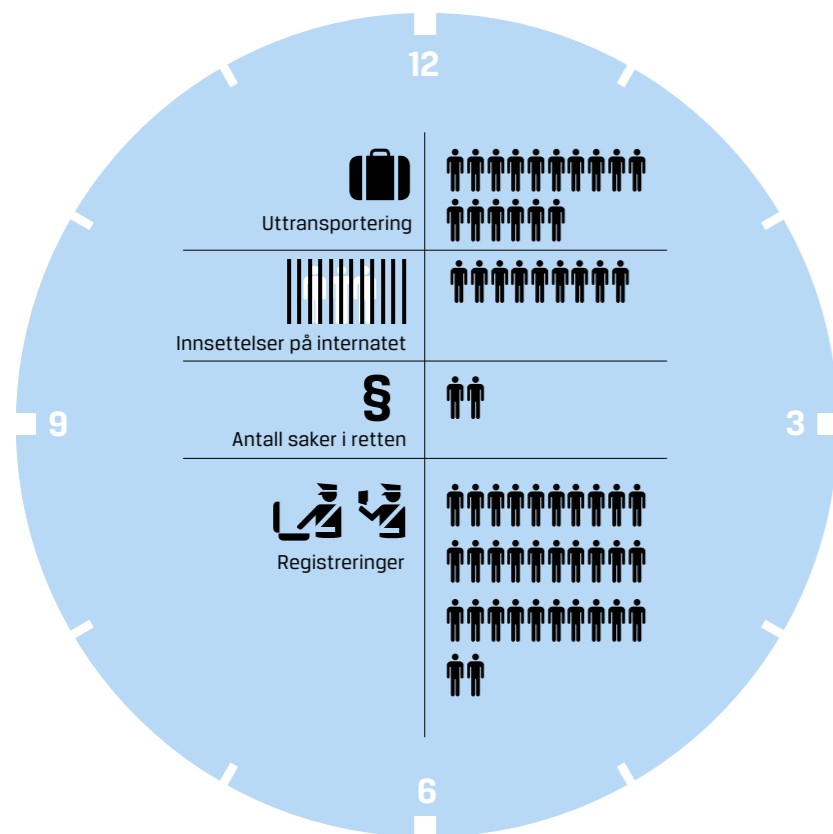

POLITIET
POLITIETS UTLENDINGSENHET

POLITIETS UTLENDINGSENHET
ÅRSMELDING 2013

En typisk dag i PU

Innhold

4

PUs oppgaver

8

Registrering

10

Identitet

12

Uttransportering

16

Aksjoner

18

Utlendingsinternatet

22

Kompetansesenter

SJEF PU

Kristin Ottesen Kvigne

Det høye antallet straffede var et resultat av prioriteringer i både politidistriktene, Politidirektoratet, PU og Utlendingsdirektoratet (UDI). Aktiv bruk av uttransport og utvisning virker kriminalitetbekjempende og -forebyggende. Det er åpenbart flere årsaker til nedgangen i vinningskriminalitet de siste årene, men bruk av utvisning er uten tvil et viktig verktøy. Vi vil fortsette å prioritere straffede også i tiden fremover. Regjeringen har et uttalt mål om å øke antallet uttransporter, og PUs budsjett har blitt styrket vesentlig for dette formålet.

Viktig med identitetsavklaring

Alle som ikke har oppholdstillatelse i Norge, plikter å forlate landet. De som ikke gjør dette frivillig, kan uttransporteres med tvang. Dette er politiets oppgave. Tvangsretur forutsetter at identiteten til

PUs hovedfokus for 2013 var å øke antall uttransporter. Ved årets slutt hadde PU uttransportert 5 966 personer – 18 prosent flere enn året før. Økningen blant straffede var på 64 prosent.

den som skal uttransporteres, er klarlagt. Et fåtall av asylsøkerne dokumenterer sin identitet ved ankomst til Norge. Selv om det kan være gode grunner til at enkelte asylsøkere ikke har med seg dokumenter, plikter alle å samarbeide om å avklare identiteten sin. Arbeidet med ID-fastsettelse er en prioritert oppgave for PU, og dette arbeidet vil styrkes ytterligere. Det er viktig for asylinstituttets legitimitet at personer som trenger beskyttelse, får det, og at de som ikke fyller vilkårene, forlater landet etter et avslag. Det skal ikke lønne seg å unndra seg iverksettelse av lovlige fattede vedtak ved ikke å samarbeide om identitetsfastsettelse.

PU skal gjennomføre flere uttransporter

Tvangsreturer forutsetter også at hjemlandet tar imot egne borgere, men det er ikke like enkelt å samarbeide med alle land. Vi mener at effektiv tvangsmessig uttransport er med på å motivere til å returnere på egenhånd, men at mer må gjøres for å få flere til å velge å returnere selv. Sammen med UDI ser PU nå på hvordan andelen som forlater landet på egenhånd kan bli større. Det er langt bedre for den enkelte å selv beslutte sin retur, istedenfor å sette livet på vent inntil returen skjer med tvang. For å nå de økte måltallene for 2014 må PU effektivisere driften betraktelig. Vi utnytter

per i dag plassene på utlendingsinternatet opp mot det som er optimalt. PU er derfor i gang med å opprette et utreiseseenter på Oslo lufthavn Gardermoen. I tillegg til logistiske fordeler vil dette bidra til høyere sikkerhet og tettere oppfølging av den enkelte som skal uttransporteres.

Profesjonelle medarbeidere

Bak alle tallene er det mennesker, mennesker som ofte befinner seg i en vanskelig situasjon, og som ufrivillig må omstille seg til et annet liv. I møte med disse er profesjonaliteten hos de ansatte i PU viktig. Vi gir alle som søker asyl mulighet til å fremme sin søknad i gode og rolige omgivelser. Den samme respekten ligger til grunn også når personer må returneres med tvang, både ved innsettelse på utlendingsinternatet på Trandum og i forbindelse med pågripelse og transport.

Vi har etablert oss som en vesentlig bidragsyter til norsk politi og politiets samfunnsoppdrag. Dette hadde ikke vært mulig uten dedikerte og kompetente medarbeidere. Vi har ansatte som viser stor vilje til endring i forbindelse med de stadig økte kravene som settes til vår virksomhet. Det er nødvendig for å møte samfunnets krav til PU som en effektiv og moderne politiorganisasjon.

PUs oppgaver

Innvandrings- og kriminalitetsbildet i Norge har endret seg betraktelig de siste årene. Som politiets hovedaktør på immigrasjonsfeltet har PU fått høyere krav, men også vokst betraktelig.

Nesten ni av ti jobber med PUs kjerneoppgaver

PUs hovedoppgaver er å registrere asylsøkere, identifisere og uttransportere personer uten lovlig opphold, og drive Politiets utlendingsinternat. Hele 85 prosent av alle i PU er med på å utføre disse oppgavene hver dag.

Transittavdelingen har ansvaret for oppholdet til alle beboerne på Politiets utlendingsinternat på Trandum. PUs transittjeneste ved Oslo lufthavn Gardermoen ligger også under avdelingen.

Politiadvokatene i Juridisk avdeling har ansvar for å vurdere og beslutte bruk av tvangsmidler i sakene til PU, og de fører fengslingssakene til utlendingsinternatet for retten. Dette er en viktig og nødvendig rettssikkerhetsgaranti.

PUs tre driftsavdelinger er inndelt geografisk. Alle driftsavdelingene registrerer asylsøkere og identifiserer og uttransporterer personer uten lovlig opphold.

- **Driftsavdeling 1:** Nord-Afrika og arabisk-talende land
- **Driftsavdeling 2:** Europa, Dublin-saker og frivillig retur
- **Driftsavdeling 3:** Afrika sør for Sahara og resten av verden

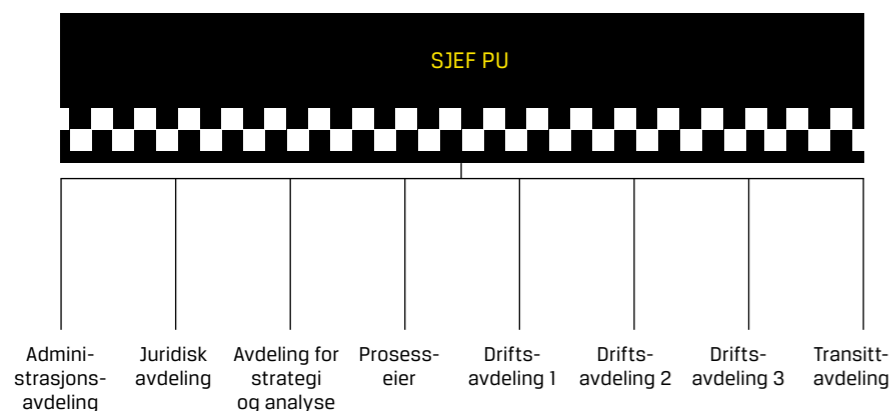
I 2013 startet PU en omorganiseringsprosess, hvor vi erstatter den geografiske inndelingen: Vi samler alt ID- og registreringsarbeid i én avdeling, og arbeidet med uttransporteringer og annet operativt arbeid vil utgjøre en annen avdeling.

PUs PLASS I UTLENDINGSFORVALTNINGEN

PUs ORGANISASJON

Støtteavdelinger for en kunnskapsstyrt organisasjon

En viktig del av PUs virksomhet er å samle inn og analysere data på migrasjonsfeltet, som for eksempel reiseruter til Norge. Analysearbeidet blir aktivt brukt til å underbygge kjerneoppgavene til PU, men også til å avdekke og forebygge kriminalitet. Mye av dette arbeidet blir gjort av **Strategi- og analyseavdelingen** som også har ansvaret for PUs internasjonale bidrag.

Som et resultat av det endrede kriminalitets- og innvandringsbildet får PU stadig større oppmerksomhet. **Kommunikasjonsteamet** har blant annet ansvar for å formidle PUs samfunnsoppdrag.

Administrasjonsavdelingen har ansvaret for lønns- og personalforvaltning, regnskap, innkjøp, Dokumentsenteret, reisebestillinger, IKT og andre administrative oppgaver. I tillegg har avdelingen ansvar for budsjett og virksomhetsstyring.

Prosesseieravdelingen skal sikre at arbeidet med asylregistrering, identifisering og uttransport blir løst på en god og ensartet måte i de ulike driftsavdelingene. Metodeutvikling og opplæring er viktige tiltak for å sørge for gode prosesser. Avdelingen har også ansvar for HMS.

ARBEIDSOPPGAVER

Nesten 9 av 10 arbeider med kjerneoppgaver

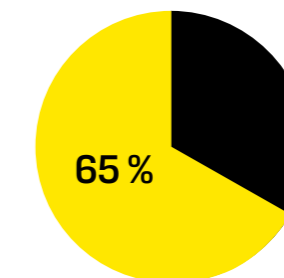
ANSATTE

460

ANTALL ÅR JOBBET I PU

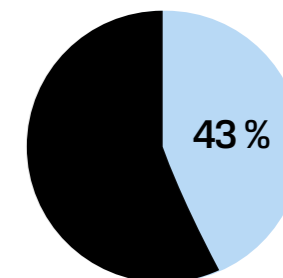

ERFARING POLITI

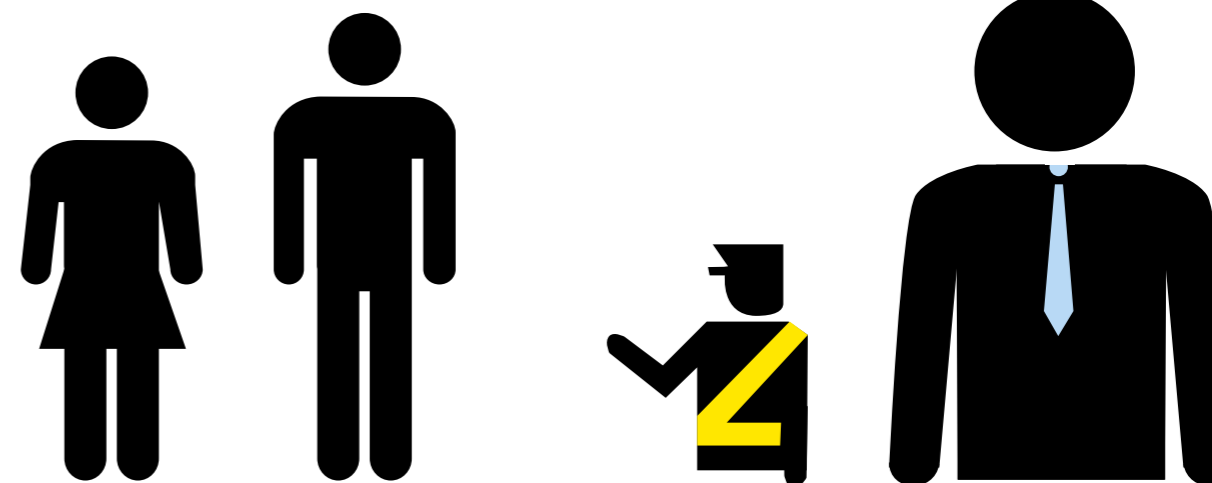
65 % har tidligere erfaring fra politiet

SIVIL UTDANNELSE

43 % har grad fra høyskole/universitet

MENNESKENE I PU

KVINNER
173

MENN
279

POLITI
160

SIVILE
300

Registrering

PU registrerer alle asylsøkere som kommer til Norge. I 2013 kom det nesten 30 prosent flere asylsøkere enn året før. *

I 2013 registrerte PU 11 553 asylsøkere. Ikke siden toppen i 2008 og 2009 har det kommet så mange asylsøkere per år til Norge. I 2008 kom det 14 302 asylsøkere, og året etter kom det hele 16 634.

I 2013 fikk vi asylsøkere fra 112 land, og de fleste oppga at de var fra Eritrea, Somalia og Syria. Omtrent 50 prosent av alle som registrerte seg som asylsøkere, sa at de var fra et av disse tre landene.

Mange ankomster fra juli til oktober
Sommerens ankomsttall var høyere enn forventet. Det er vanlig at det kommer flere asylsøkere i sommerhalvåret, da er det lettere å reise både over sjø- og landveien til Europa. I strid med de opprinnelige prognosene sank ikke ankomsttallene mye utover høsten, og det kom mellom 300 og 400 asylsøkere hver uke til og med oktober.

Økningen skyldes i stor grad langt flere eritreiske asylsøkere. I august kom det 721 asylsøkere som sa de var fra Eritrea – til sammenligning kom det 1 142 eritreere i løpet av hele 2012.

Utlendingsdirektoratet (UDI) fatter vedtak i asylsaker på bakgrunn av blant annet asylregistreringene fra PU. I periodene med mange ankomster var vi i tett dialog med UDI. På den måten fikk vi i større grad oppfylt målet om å registrere alle asylsøkere innen 24 timer fra de meldte seg for PU.

Stor økning blant syrere

I 2013 registrerte UNHCR nesten 2,5 millioner syriske flyktninger som søkte opphold i nabolandene til Syria. Europa opplevde en kraftig økning i antall syriske asylsøkere etter den arabiske våren, og de fleste dro til Sverige og Tyskland. Etter at situasjonen i Syria utviklet seg til en borgerkrig, fikk også Norge langt flere asylsøkere fra landet. I løpet av 2013 kom det 845 asylsøkere som sa de var fra Syria, en økning på over 500 personer fra året før.

Antall enslige mindreårige

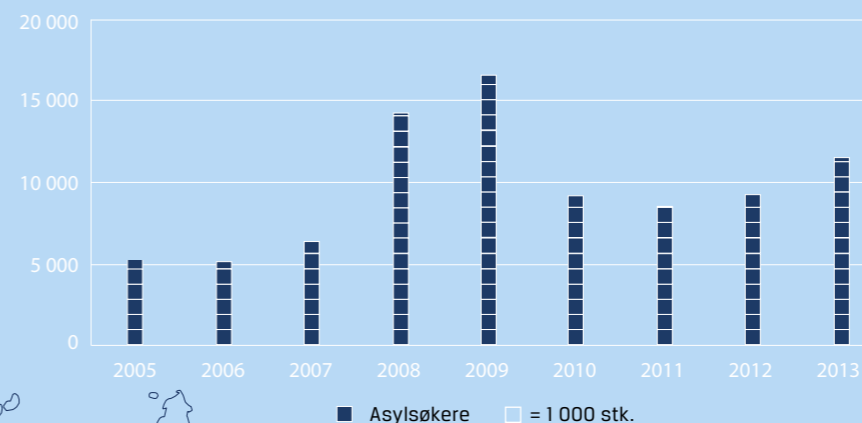
I 2013 kom det 1 055 asylsøkere som oppga at de var under 18 år og uten foreldre eller andre omsorgspersoner. Det var rundt 100 flere enn året før. Økningen finner vi blant somaliere: I 2013 kom det 316 enslige mindreårige fra Somalia mot 195 i 2012. For første gang siden 2008 var det dermed ikke Afghanistan som toppet listen over antall enslige mindreårige asylsøkere. Selv om PU registrerte flere enslige mindreårige somaliere, gikk det totale antallet somaliere ned med nesten 500 ankomster.

* Utlendingsdirektoratet fører den offisielle statistikken over antall asylsøkere til Norge.

TOTALT ANTALL NASJONALITETER

112

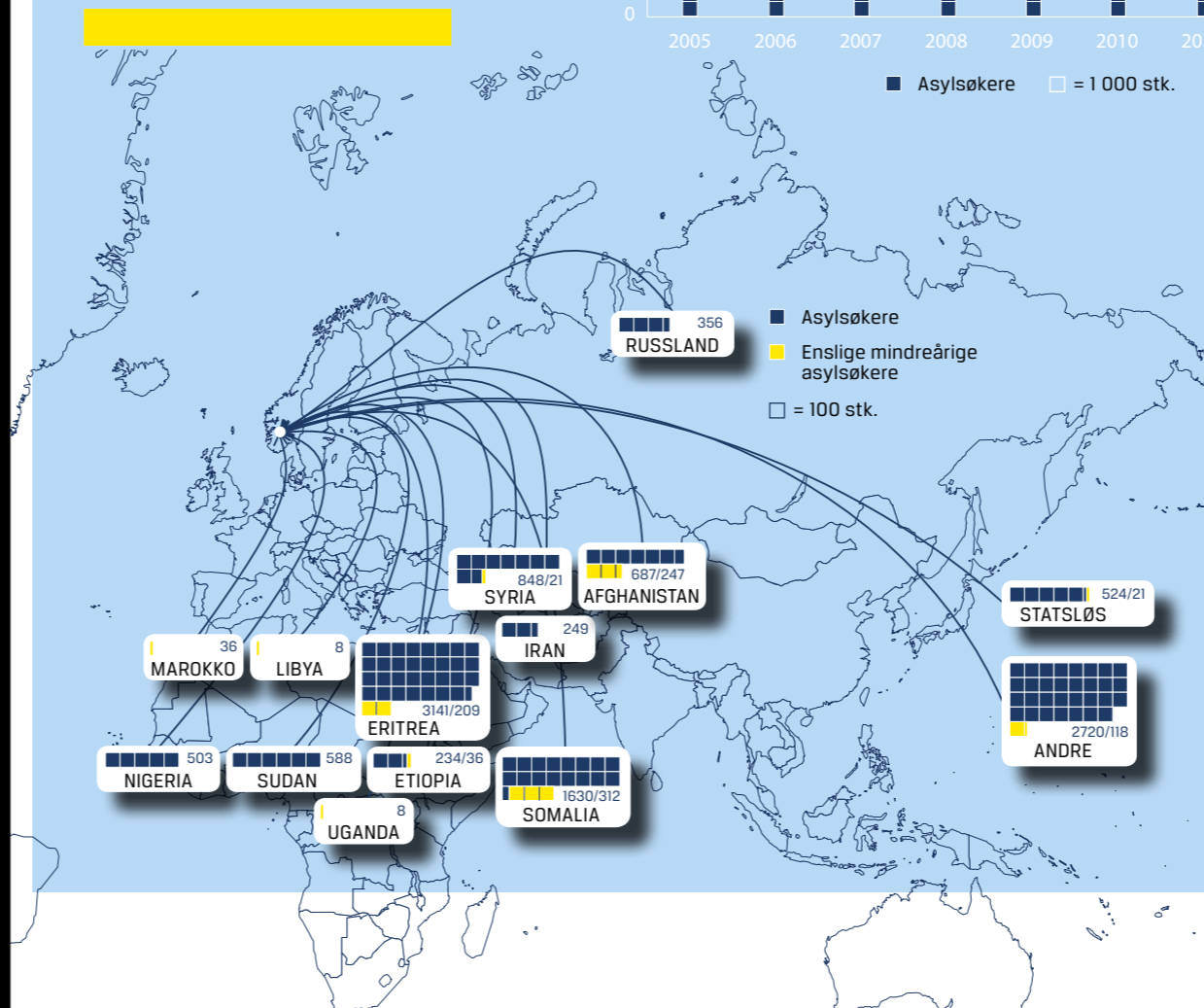
ANKOMSTER PER ÅR DE SISTE NI ÅRENE

TYPISKE ASYLSØKERE

	<p>6 585 stk. 31 år*</p> <p>Eritrea: 2 161 stk. Somalia: 719 stk. Syria: 514 stk. (Mann)</p>
	<p>2 507 stk. 32 år*</p> <p>Eritrea: 675 stk. Somalia: 513 stk. Syria: 162 stk. (Kvinne)</p>
	<p>141 stk. 17 år*</p> <p>(Enslig mindreårig gutt)</p>
	<p>29 stk. 17 år*</p> <p>(Enslig mindreårig jente)</p>
	<p>1 412 stk.</p> <p>Eritrea: 139 stk. Somalia: 86 stk. Syria: 152 stk. (Medfølgende barn)</p>

* Gjennomsnittsalder

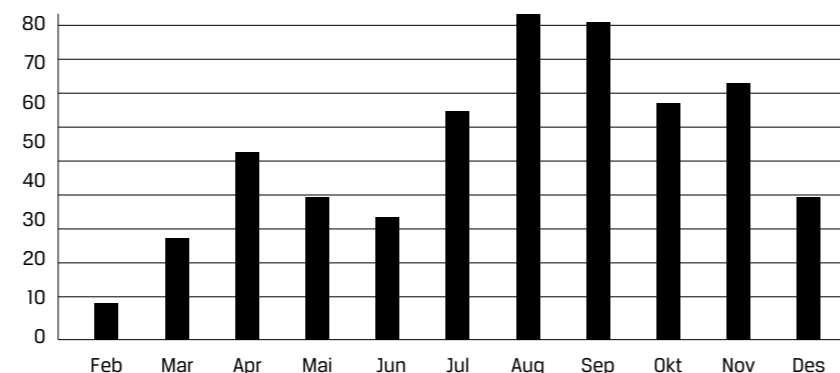

ANDEL MED GYLDIG ID

5%

VIS-TREFF MÅNED FOR MÅNED (FØRSTE TREFF I FEBRUAR)

FAKTA

Visumdatabase avslører asylsøkernes virkelige ID

Det har lenge vært en mistanke om at mange av asylsøkerne som kommer til Norge, reiser på vanlige Schengen-visum utstedt av andre europeiske land. I februar 2013 begynte PU å registrere treff på asylsøkere i VIS, Schengen-landenes fingeravtryksdatabase for visumsøkere. Fra februar til og med desember fikk vi 517 treff. Blant disse var det 76 stykker som oppga et annet statsborgerskap når de søkte asyl enn det de tidligere hadde søkt visum på. Blant annet var det 21 personer som sa de var fra Somalia, men som stod registrert med en annen nasjonalitet. Informasjon fra VIS løser ikke bare enkeltsaker, men deles med ambassadene i Schengen-landene slik at man kan forhindre at Schengen-visum blir misbrukt.

Identitet

Det er flere brikker som må falle på plass før PU fastsetter en persons identitet.

Rundt fem prosent av de som søkte asyl i Norge i 2013, viste gyldige identitetsdokumenter da de ble registrert hos PU.

Det innledende ID-arbeidet begynner med en gang asylsøkeren melder seg hos PU

Av erfaring vet vi at jo raskere vi sikrer spor i ID-saker, jo mer sannsynlig er det at vi klarer å avdekke personens virkelige identitet.

Som politi har PU mulighet til å bruke tvangsmidler. Vi ransaker bagasje og visiterer asylsøkere som ikke kan dokumentere identiteten sin. PU kan også tappe mobiltelefoner og annet elektronisk utstyr. Under disse undersøkelsene er det ikke uvanlig at vi finner

ID-dokumenter eller andre spor som kan lede til personens virkelige identitet. Funnene fra undersøkelsene under asylregistreringen gir viktige indikasjoner for hvilke andre former for ID-undersøkelser som trengs. Resultatene fra ID-arbeidet blir brukt av blant annet Utlendingsdirektoratet når de avgjør asylsøknaden.

PU fastslår identiteten til alle som tvangsreturneres til hjemlandet

I mange tilfeller er det vanskelig å fastsette personenes identitet i en slik grad at hjemlandene deres er villige til å akseptere returen og utstedte reisedokumenter for dem.

PU har egne dokumentgranskere som er spesialister på å vurdere om et

dokument er ekte og til å stole på. I mange tilfeller vil selv ekte ID-papirer ikke være tilstrekkelig bevis, da de kan ha for dårlig kvalitet og for lav troverdighet. I slike tilfeller er det ofte de politioperative metodene som er nøkkelen til å løse en ID-sak. PU har tilgang til informanter og kan spåne på aktuelle miljøer. Ikke sjeldent blir tunge ID-saker løst ved at PU får tips om å undersøke en bopel som viser seg å skjule identitetsdokumenter og andre spor. I saker som krever makt, kan PU pågripe personen og fengsle vedkommende på utlendingsinternatet.

“

I 2013 uttransporterte PU i snitt over 16 personer hver dag hele året. I gjennomsnitt hadde seks av disse en straffereaksjon.

Uttransportering

I 2013 returnerte PU 5966 personer uten lovlig opphold i Norge. Nesten 40 prosent av de uttransporterte hadde en straffereaksjon.

Dette betyr at PU i gjennomsnitt uttransportere over 16 personer hver dag, hele året. Aldri før har PU uttransportert så mange personer uten lovlig opphold. Vi uttransporterte personer til 117 ulike land, med 127 ulike statsborgerskap.

Over 75 prosent ble returnert helt til hjemlandet sitt

Dublin-samarbeidet mellom Schengen-landene styrer hvilket land som blant annet har ansvaret for å behandle en asylsøknad. I 2013 uttransporterte PU 1 408 personer til et annet europeisk land under Dublin-samarbeidet.

Den økonomiske situasjonen og andre forhold gjør at en del asylsøkere ønsker å komme til Norge. Erfaringsmessig vet vi at hvis en person blir transportert ut av Europa, minker sjansene dramatisk for at personen kommer tilbake til Norge. De tre foregående årene sank andelen uttransporteringer til andre Dublin-land med ti prosentpoeng hvert år, til den i 2012 landet på 23 prosent. Dette nivået ble opprettholdt i 2013.

Økning på 64 prosent blant straffede

Tvangsretur av utlendinger som begår straffbare handlinger er PUs viktigste oppgave. I 2013 returnerte vi 2 224 personer som hadde én eller flere straffereaksjoner. Dette tilsvarer en økning på 64 prosent sammenlignet med 2012, og det er det høyeste tallet noensinne.

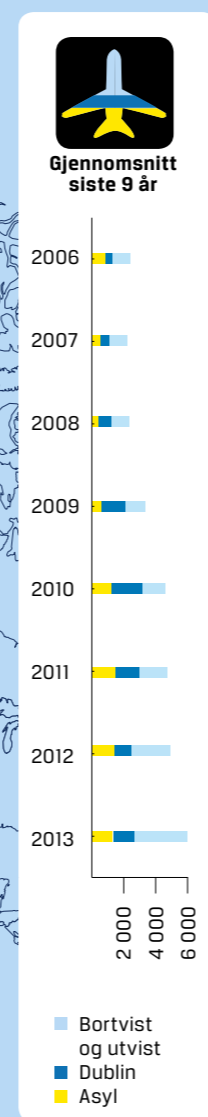
I løpet av en femårsperiode har PU nesten firedoblet antall uttransporteringer av straffede. I 2013 uttransporterte vi i snitt seks personer med straffereaksjon hver dag hele året. Et slikt tempo er avhengig av det gode samarbeidet vårt med politidistriktene.

Personer som blir uttransportert, blir ofte utvist fra Norge og Schengen. En utvisning innebærer et innreiseforbud til Europa. Bryter man det, skal man bli fengslet i Norge. Kombinasjonen av tvangsretur og et innreiseforbud er derfor et viktig virkemiddel mot mobile vinningskriminelle og andre utenlandske kriminelle nettverk.

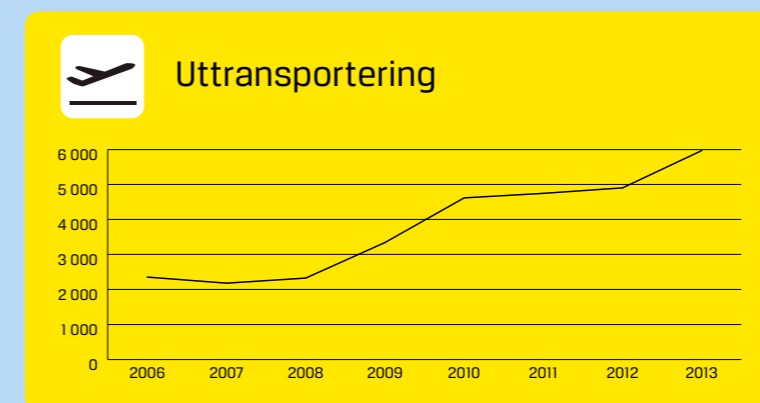
Charter

Når det er hensiktsmessig, bruker PU charterfly istedenfor rutefly for å uttransportere flere personer samtidig. I 2013 ble det brukt charter ved åtte anledninger, og av disse var syv i samarbeid med EUs yttergrensebyrå Frontex. Frontex-charterne gikk til Nigeria, Pakistan, Georgia og Kosovo. Når PU deltar på slike chartere, dekker EU store deler av kostnadene. Sommeren 2013 hadde PU også en egen charter til Beirut. Til sammen ble 55 personer uttransportert med chartrede fly i 2013.

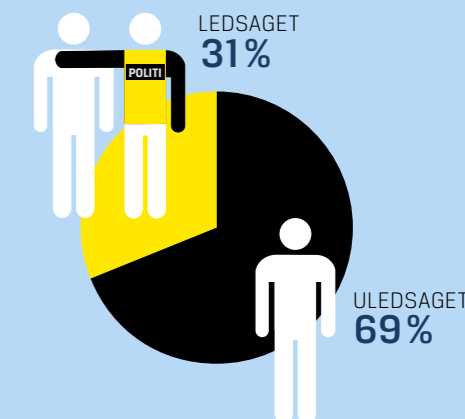
UTTRANSPORTERINGER DE SISTE NI ÅRENE

UTTRANSPORTERINGER DE SISTE NI ÅRENE

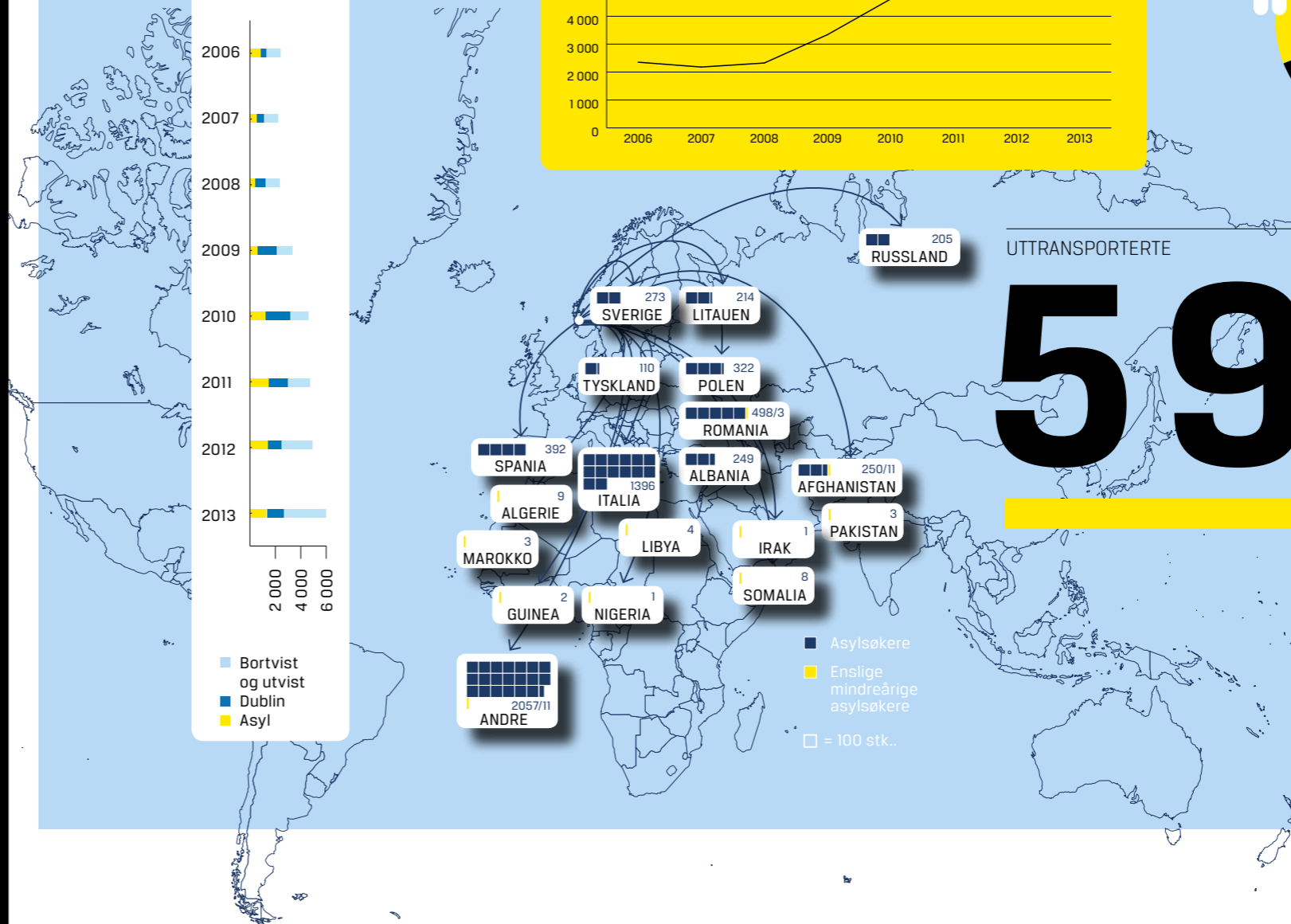

UTTRANSPORTERING

UTTRANSPORTERTE

5966

Aksjoner

PU gjennomfører hvert år flere aksjoner i samarbeid med landets politidistrikt.

Målet med aksjonene er todelt: De skal sikre kompetanseoverføring på utlendingsfeltet samtidig som den enkelte aksjon også er med på å forebygge kriminalitet begått av utenlandske kriminelle i de aktuelle distriktene.

24 pågrepet i Trondheim

Tirsdag 15. oktober 2013 gjennomførte PU og Sør-Trøndelag politidistrikt en av de mest omfattende politiaksjonene i Trondheim på lang tid. Et betydelig identitetsarbeid dannet grunnlaget for aksjonen.

To delaksjoner

Den første delen av aksjonen ble gjennomført om morgenen på tre asylmottak i Sør-Trøndelag. På ettermiddagen rettet aksjonen seg mot personer som jobbet ulovlig i Trondheims-området. Politiet i Sør-Trøndelag hadde på forhånd identifisert en rekke adresser og kjente oppholdssteder der man hadde grunn til å tro at noen oppholdt seg ulovlig.

Over 20 uttransportert

Personene som ble pågrepet hadde ikke lovlig opphold i Norge, og skulle dermed ha returnert på egenhånd til hjemlandet eller landet de hadde lovlig opphold i. Totalt ble 24 personer pågrepet. Aksjonen førte til at over 20 personer ble uttransportert under aksjonen og dagene etter.

PU i aksjon på Refstad transittmottak

I løpet av våren og sommeren tok flere kriminelle utlendinger seg til rette på Refstad

transittmottak i Oslo. Det ble rapportert om at opptil 30 personer uten mottaksplass på Refstad forsøkte å overnatte der hver uke. Dette førte til et utrygt bomiljø for asylsøkerne på mottaket og nabolaget rundt.

Sammen med Oslo politidistrikt og Utlendingsdirektoratet aksjonerte PU to ganger mot det uønskede miljøet på Refstad. Kontrollen var kun rettet mot de som misbrukte asylmottaket, og ikke mot de ordinære beboerne som søkte beskyttelse og trygghet i Norge.

Under den første aksjonen 26. juni ble ti asylsøkere som skulle få saken sin behandlet i et annet europeisk land pågrepet. Kort tid etter ble syv av disse uttransportert. I juli aksjonerte politiet og UDI igjen. PU pågrep og uttransporterte ni personer som også skulle få asylsaken sin behandlet i et annet europeisk land.

Åpne rusmiljøer i Oslo

PU deltar i den forsterkende innsatsen mot de åpne rusmiljøene i hovedstaden med Utlendingsdirektoratet og Oslo politidistrikt. Bybildet i Oslo sentrum har til dels vært preget av åpenlys omsetning av narkotika, spesielt i områdene rundt Oslo S, Vaterlandsparken, nedre del av Karl Johan, Grünerløkka og Grønland.

491 utenlandske statsborgere ble pågrepet for salg av narkotika i disse områdene i 2013. Mer enn halvparten

hadde enten søkt asyl eller fått endelig avslag på asylsøknaden, og dermed plikt til å forlate Norge. I 2013 gjennomførte PU 234 uttransporteringer knyttet til de åpne rusmiljøene, og de fleste returene gikk til Italia, Nigeria og Spania.

Resultatet av PUs bidrag er at flere av de involverte ble uttransportert, og at politiet på den måten sendte et signal om at asylinstituttet ikke kan misbrukes av utenlandske kriminelle miljøer.

FAKTA

Falske asylsøkerbevis og smuglersigaretter

Alle asylsøkere får et registreringsbevis hos PU. Beviset er ikke et gyldig identitetsdokument, men en bekreftelse på lovlig opphold i Norge mens asylsøknaden behandles. I 2013 oppdaget PU en omfattende omsetning av falske asylsøkerbevis. Disse ble solgt for 1 500–4 000 kroner og ble brukt av afghanske og pakistanske statsborgere i møte med arbeidsgivere, offentlige etater og politi. Det ble blant annet avdekket et organisert afghansk miljø som i stort omfang solgte smuglersigaretter for åpen gate i Oslo. På bakgrunn av PUs operative analyser fikk Oslo-politiet pågrepet flere av selgerne, som PU igjen kunne tvangsreturnere.

Utlendingsinternatet

I 2013 ble en ny avdeling på utlendingsinternatet ferdigstilt.

Avdelingsdirektør Ståle Sørmo.

Transittavdelingen til PU driver Politiets utlendingsinternat på Trandum. Internatet blir brukt for å sikre gjennomføring av tvangsreturer og er i disse sakene en nødvendig del av uttransporteringsarbeidet.

Så korte opphold som mulig

Utlendingsinternatet er en fengsels-lignende institusjon, men ingen av de innsatte er der for å sone en dom. Både for å utnytte kapasiteten best mulig og for å ivareta den enkelte, planlegger PU pågripelser og uttransporteringer slik at de innsatte er på internatet i en så kort periode som mulig. I 2013 var det totalt 3 266 innsettelse på internatet, og omtrent halvparten av disse var på under 24 timer. Driften av utlendingsinternatet er preget av høy utskiftning blant de innsatte. Innsettelsene skjer døgntkontinuerlig og de som oppholder seg der i mer enn ett døgn fremstilles jevnlig for retten. Internatet har ikke et rehabiliteringsfokus siden formålet er uttransport, men de som oppholder seg der mer enn to uker får et aktivitetstilbud.

Ferdigstilt utvidelse

I løpet av våren 2013 ble oppgraderingen av utlendingsinternatet ferdigstilt. Internatet består nå av 108 eneceller som blir brukt av enslige menn. I tillegg har internatet en avdeling med familie-rom som sørger for at barnefamilier kan være sammen. Det er også fire plasser

for kvinner og tre plasser for enslige mindreårige. Til sammen er det 127 sengeplasser på internatet og ti plasser på Sikkerhetsavdelingen.

Den gamle delen av internatet huser nå lokaler for innsjekking, besøk, kontorer og rom med videooverføring til tingretten. Sikkerhetsavdelingen ligger også i denne delen. Avdelingen blir kun brukt når det er fare for at den innsatte kan skade seg selv eller andre. Når én plass på Sikkerhetsavdelingen blir brukt, må én ordinær plass stå ledig, slik at ingen oppholder seg lenger enn nødvendig på Sikkerhetsavdelingen.

Positive effekter av de nye lokalene

Tilsynsrådet for utlendingsinternatet er oppnevnt av Justis- og beredskapsdepartementet. I 2013 gjennomførte rådet syv varslede og uanmeldte tilsyn. I årsrapporten deres for 2013 viser de til at oppgraderingen har ført til sikrere og mer tilpassede lokaler, og at dette har gitt flere gode resultater:

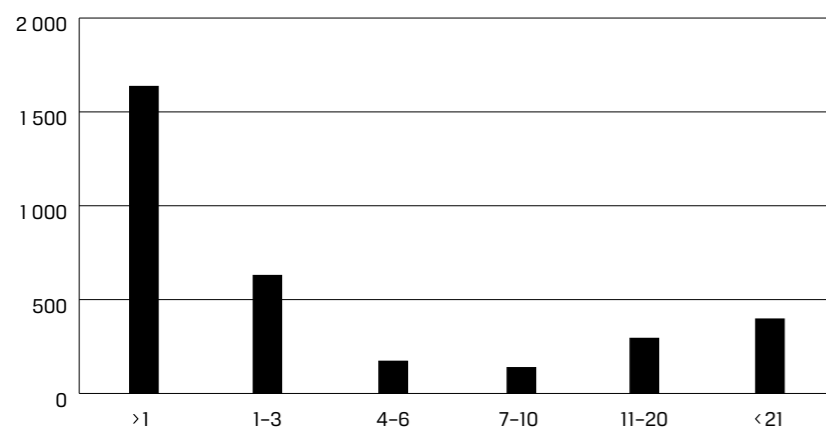
- mindre bruk av Sikkerhetsavdelingen
- bedre renhold og sanitæreforhold
- bedre stemning på internatet
- bedre mulighet til å oppsøke fellesskap for de innsatte, samtidig som de kan velge å trekke seg tilbake

TOTALT ANTALL INTERNERTE

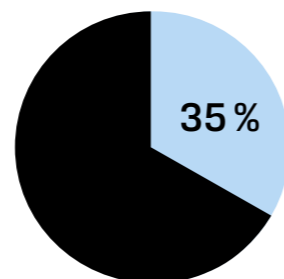
3 266

GJENNOMSNIITLIG TID PÅ INTERNATET (I ANTALL DØGN)

ANDEL INNSATTE MED STRAFFEREAKSJON

Pågrepelse og fengsling for å sikre tvangsretur

Personer som oppholder seg ulovlig i Norge kan pågripes og fengsles på utlendingsinternatet. Formålet er å sikre at uttransportering blir gjennomført. Hvis en person skal være mer enn 24 timer på utlendingsinternatet, må personen fremstilles for retten.

Tvangsmidler skal bare benyttes hvis det er tilstrekkelig grunn for det, og når det ikke fremstår som et uforholdsmessig inngrep overfor den enkelte. PU vurderer alltid om enklere tiltak er tilstrekkelig for å oppnå formålet, for eksempel meldeplikt og pålegg om bestemt oppholdssted.

I 2013 ble 3 266 personer innsatt på utlendingsinternatet. Blant de innsatte på utlendingsinternatet hadde 1 155 fått en eller flere straffereaksjoner i Norge. Av disse ble 966 fengslet av retten.

PU har i hovedsak fengslinger som faller i to ulike grupper:

1. ID-fengslinger etter § 106 a

For å gjennomføre en retur er det avgjørende at personens identitet er klarlagt. Hvis en person nekter å oppgi identiteten sin eller det er konkrete

holdepunkter for at personen oppgir falsk identitet, kan PU på gripe og fengsle vedkommende. Frihetsberøvelse er i disse tilfellene nødvendig for at bevis ikke skal bli borte. Arbeid med identitetsavklaring er tidkrevende, og derfor er ID-fengslinger ofte de mest langvarige.

I 2013 ble 47 personer fengslet etter § 106 a etter at PU hadde ført saken deres for retten.

2. Unndragelsesfare etter § 106 b

De fleste pågripelsene er begrunnet med at det knytter seg en konkret fare for at personen vil unndra seg et vedtak om å forlate Norge, for eksempel et avslag på asyl. For at noen skal kunne fengsles på bakgrunn av dette, må PU kunne bevise at personen gjennom handlingene sine har utvist en vilje til å oppholde seg ulovlig i Norge. Dette gjøres for eksempel ved å bryte utreisefristen, oppholde seg på ukjent sted eller operere med ulike identiteter.

I 2013 ble 708 personer fengslet etter § 106 b etter at PU hadde ført saken deres for retten.

FAKTA

«Leading nation» for Frontex-charter til Nigeria

I 2013 var Norge for første gang vertsnasjon for en Frontex-charter som uttransporterte personer som hadde oppholdt seg ulovlig i Norge og EU.

Til sammen ble om lag 50 personer returnert fra Norge, Sverige, Tyskland, Spania og Bulgaria. Som vertsnasjon hadde PU ansvaret for sikkerheten og all logistikk – en tillitserklæring for Norge, som er assosiert medlem i Frontex gjennom vårt Schengen-medlemskap.

Lønnsomt med Frontex-charter

Som vertsnasjon har man krav på halvparten av plassene på flyet. Til sammen ble 25 nigerianere uten lovlig opphold i Norge returnert med charter. Frontex dekker det enkelte lands kostnader ved å delta på charter, med unntak av lønnskostnader.

FAKTA

Politiets spesialutsendinger i utlendingssaker

PU har fagansvaret for disse spesialutsendingene, mens Utenriksdepartementet har personalansvaret.

I 2013 var spesialutsendingene utstasjonert ved ambassadene i Thailand, Jordan, Etiopia og Algerie. Det ble i tillegg ansatt en spesialutsending til Ghana, og prosessen med å ansette en til Egypt startet også i 2013.

Spesialutsendingene arbeider operativt med verifisering og retur i enkeltsaker. De knytter kontakter med justis- og sikkerhetsmyndighetene i det enkelte land. Spesialutsendingene er alltid politiutdannet. Vi opplever at politi-til-politi-samarbeid er en effektiv kanal for å løse enkeltsaker og få i stand gode bilaterale rutiner.

Spesialutsendingene har også andre oppgaver ved utenriksstasjonene. Under terrorangrepet på Statoils anlegg i In Amenas i Algerie bistod spesialutsendingen i stor grad med krisehåndtering under og etter angrepet.

Nasjonalt kompetansesenter og internasjonalt samarbeid

PU samler politiets viktigste oppgaver innen irregulær innvandring og bruk av makt. Dette fører til et sterkt fagmiljø på utlendingfeltet, til nytte for hele politietaten. Samtidig er PU avhengig av bistand og informasjon fra politiet i distriktene og internasjonale nettverk.

Faglig forum

PUs årlige Faglige forum samler deltakere fra alle politidistriktene, særorganene og aktørene på utlendingfeltet. Årets tema, «Tidlig på sporet – bruk av politiets metoder i utlendingssaker», trakk nesten 400 deltakere som daglig jobber på utlendingfeltet. Målet var å lære av hverandre, slik at utlendingssaker blir løst raskt og effektivt.

Fagsamling for påtalejurister

PU jobber for at politidistriktene i større grad skal benytte seg av mulighetene som ligger i utlendingloven. Nøkkelen er å bidra til økt forståelse for utlendinglovens relevans i straffesaker. I 2013 arrangerte derfor PU en egen fagsamling for påtalejurister fra hele landet. Resultatet er at flere kriminelle utlendinger blir utvist og tvangsreturnert.

ID-seminar

Også i 2013 ble det holdt et todagers ID-seminar i samarbeid med Kripos, Nasjonalt ID-senter, Romerike politidistrikt og Oslo politidistrikt. Målgruppen for seminaret var politiansatte som har fag- eller veiledningsansvar for tjenester innen operativ forvaltning, etterforskning eller orden.

Internasjonalt samarbeid

Immigrasjonsproblematikk er grenseoverskridende. Operativ informasjon fra Sør-Europa er ofte avgjørende for hvordan PU skal løse situasjoner nasjonalt. EUs yttergrensebyrå Frontex er PUs viktigste internasjonale samarbeidspartner.

PUs Frontex-aktiviteter i 2013:

- Bidratt med nasjonale analyser, statistikk (falske dokumenter, ulovlig innvandring og ulovlig opphold) og annen relevant informasjon til Frontex Risk Analysis Network.
- Deltatt på fem Frontex-charterfly for tvangsmessige returer i samarbeid med andre medlemsland. Norge var Leading Nation for en av flygningene.
- Avgitt personell fra PU til den norske ekspertpoolen for grensekontroll i Frontex Joint Operations.

Andre internasjonale fora:

- International Border Police Conference
- International Air Transportation Association
- Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees
- International Centre for Migration Policy Development

POLITIETS UTLENDINGSENHET

BESØKSADRESSE

Christian Krohgs gate 32
NO-0186 OSLO

POSTADRESSE

Postboks 8102 Dep,
0030 OSLO

Telefon: 22 34 24 00

Faks: 22 34 24 80

E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Nettside: www.politi.no/pu

[Twitter.com/Utlendingsenhet](https://twitter.com/Utlendingsenhet)

